

Svar på fråga 2024/25:216 av Lena Johansson (S) Dimensioneringen av elnäten

Lena Johansson har frågat mig vilka konkreta åtgärder jag och regeringen avser att vidta för att säkerställa att elnäten snabbt kan uppgraderas och dimensioneras för att ta emot all den solel som produceras i Sverige, så att både privatpersoner och företag fortsatt kan bidra till den gröna omställningen.

Sverige behöver en kraftfull utbyggnad av ny fossilfri elproduktion och regeringen arbetar för att ge rätt förutsättningar för alla fossilfria energislag, däribland solkraft. Solkraften kan byggas ut med korta ledtider och har potential att växa i jämförelse med i dag. När mikroproduktion från solceller blir allt vanligare får det dock effekter på olika nivåer i elsystemet. Sverige har jämfört med andra länder ett väl tilltaget elnät, eftersom det är dimensionerat för eluppvärmning på vintern. Vid utbyggnadsnivåer av solceller som motsvarar cirka 20–30 procent av det årliga elbehovet i lokal- och regionnät visar studier att kapacitetsproblem kan uppstå, särskilt i svaga landsbygdsnät.

Enligt det riksdagsantagna leveranssäkerhetsmålet ska det svenska elsystemet ha förmågan att leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd, i den utsträckning det är samhällsekonomiskt effektivt. Dessutom ska omotiverade hinder i elsystemet undanröjas för att skapa förutsättningar för en effektiv marknad som främjar konkurrenskraftiga priser. Leveranssäkerhetsmålet är utformat för att främja de förmågor som stödjer elsystemet, inte specifika kraftslag. Det minimerar risken för att leveranssäkerhetsmålet medför negativa konsekvenser för kraftsystemets tillräcklighet och driftsäkerhet. Det ökar också förutsättningarna för att främjande förmågor såsom flexibilitet och systemstabilitet kan tillkomma samtidigt som ett konkurrenskraftigt elpris uppnås.

Enligt ellagen (1997:857) har ett elnätsföretag en skyldighet att ansluta en privat eller kommersiell soleanläggning inom skälig tid från det att företaget har tagit emot en begäran om anslutning. Nätföretagen följer strikta regler om leverans kvalitet i nätet och kan inte ansluta produktion om det finns risk för att leverans kvaliteten försämras. Ett distributionsnätföretag är om det behövs enligt huvudregeln därför tvunget att förstärka elnätet innan installationen äger rum för att ha möjlighet att ta emot överproduktionen.

Följaktligen behöver solkraften byggas ut på ett säkert sätt och i ökad utsträckning bidra med förmågor för ett leveranssäkert elsystem. Långsiktigt sett är det viktigt att utbyggnaden av

solkraften i Sverige bidrar till kraftsystemstabilitet. Genom att kombinera solkraft med andra kraftslag och energilager, samt genom åtgärder på användarsidan, går det att delvis kompensera för de potentiellt negativa effekterna på elsystemet.

Redan i dag är kostnaderna för elnät större än kostnaderna för elhandel för många hushåll, både i villa och i lägenhet. I detta sammanhang är det angeläget att utbyggnaden av elsystemet sker på ett kostnadseffektivt sätt så att den sammanlagda elkostnaden för kunderna kan hållas nere. Regelförändringar har genomförts för att bidra till en tydligare och snabbare process för att förnya, förstärka och bygga ut elnät (prop. 2023/24:88).

Energimarknadsinspektionen har under de senaste åren fått ökade anslag för att förstärka tillståndsverksamheten och kunna hantera koncessionsansökningar snabbare och med högre kvalitet. I regleringsbrevet för 2024 fick

Energimarknadsinspektionen i uppdrag att tillsammans med Lantmäteriet och länsstyrelserna fortsätta utveckla och genomföra metoder och arbetssätt för kortare ledtider vid prövning av nätkoncession. Regeringen följer genom Regeringskansliet också löpande upp Energimarknadsinspektionens arbete med tillståndsfrågor.

Stockholm den 23 oktober 2024

Ebba Busch